

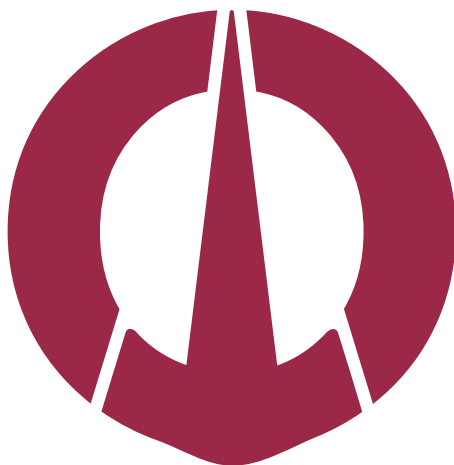
GENERATIONSSKIFTE

THOR

Indhold

Forberedelse.....	2
Beslutningsgrundlag.....	3
Overdragelsen og processen påvirker følelserne.....	4
Skat.....	5
Hvordan fastsættes købsprisen.....	6
Dokumenter.....	7
Særeje.....	7
Forsikringer.....	8
Klar til overdragelse.....	9
Andet.....	10

Forberedelse

Sælger og køber har ofte mange overvejelser i forbindelse med et generationsskifte.

Processen med at overdrage virksomheden eller bedriften kan sammenlignes med en rejse. Der kan ske uforudsete ting under rejsen.

En god forberedelse er bedste sikkerhed for succes. Gode rådgivere kan vise vej, foreslå alternative ruter og svare på spørgsmål under vejs.

Det er godt at være i god tid og lægge en plan, samt løbende under processen at notere de beslutninger, der bliver truffet.

Formålet med denne folder er at give overblik over og viden om generationsskiftet og sammen med rådgivere, at finde den bedste løsning for generationsskiftets gennemførelse. En rettidig og grundig forberedelse af generationsskiftet er vigtigt for et godt resultat.

Beslutningsgrundlag

Sælger

Sælger skal have fastlagt følgende forhold:

Det skal afklares, om der skal ske:

- overdragelse indenfor familien, til medarbejder eller til en fremmed køber
- omdannelse til selskab inden salget

Er det hele virksomheden eller alene en del, der skal overdrages, således at der ved et glidende generationsskifte drives videre i et interessentselskab bestående af to eller flere interessenter.

Sælger skal have fastlagt de skattemæssige forhold ved overdragelsen samt forhold vedrørende efterløn, førtids- og folkepension, genanbringelse, ophørspension mv.

Er sælger og sælgers ægtefælle/samlever parat til evt. at fraflytte et stuehus, hvis det er bedriften der generationsskiftes?

Køber

Køber skal have fastlagt følgende forhold:

- Har du de rette personlige og faglige egenskaber til at drive og administrere virksomheden?
- Hvordan er du som igangsætter, leder og arbejdsgiver?
- Er du og din ægtefælle/samlever parat til at flytte ind i stuehuset, hvis det er bedriften der generationsskiftes?
- Har du finansieringen og de økonomiske forhold på plads?
- Er alle finansieringsmuligheder afsøgt, herunder Vækstfonden, eksterne investorer, sælgerpantebrev, kombination af eje og forpagtning?
- Endvidere skal det afklares, hvilke aftaler virksomheden er bundet af, hvilke gældsforpligtelser der er, bevillinger, dispensationer, godkendelser, miljømæssige forhold, og om du opfylder lovgivningens erhvervsbetingelser?

Overdragelsen og processen påvirker følelserne

Det er ikke kun sælger og køber, der påvirkes af et generationsskifte. Det gør også ægtefæller /samlever og de børn, der ikke generationsskiftes til.

Det er meget vigtigt, at alle parter er involveret i generationsskiftet, da et generationsskifte påvirker hele familien.

Ved et generationsskifte bliver de økonomiske forhold og de følelsesmæssige forhold blandet sammen. De involverede parter har ofte forskellig interesse i generationsskiftet.

Processen fra overvejelse til gennemført generationsskifte kan kun ske via bistand, råd og vejledning fra rådgivere, der ikke er følelsesmæssigt og interesse-mæssigt involveret i generationsskiftet. Det er kun disse rådgivere, der kan stille de kritiske spørgsmål til afklaring af, om generationsskiftet på længere sigt bliver godt og til glæde for hele familien.

Skat

Skatten kan afgøre hvilken form for generationsskifte, der skal vælges. Det skal klarlægges, om der skal ske omdannelse til produktionsselskab og/eller holdingselskab, inden generationsskiftet påbegyndes.

Der er skattemæssige fordele ved at overdrage til en betroet medarbejder og til familiemedlemmer, ægtefæller, børn, børnebørn eller anden nær familie.

Overdragelse til ægtefælle kan foretages uden, at der skal betales ejendomsavanceskat.

Ved overdragelse til betroet medarbejder og til nære familiemedlemmer skal det klarlægges, om sælger skal afregne skat af genvundne afskrivninger og ejendomsavanceskat mv., eller om køber skal indtræde og overtage disse skatteforpligtelser, således at køber ved succession overtager skatteforpligtelserne, hvorved disse udskydes og ikke betales i forbindelse med generationsskiftet.

Købers succession i Sælgers skatteforpligtelser er også muligt, hvis Sælger er afgået ved døden, og det er sælgers dødsbo, der overtager virksomheden/bedriften.

Betroede medarbejdere er medarbejdere, der inden for de seneste 5 indkomstår, har været beskæftiget i virksomheden i et antal timer svarende til fuldtidsbeskæftelse i sammenlagt 3 år dokumenteret ved timer på lønsedlen.

Hvordan fastsættes købsprisen?

Køber og sælger har ofte forskellige interesse i, hvorledes købsprisen fastsættes, og hvorledes købesummen fordeles på de forskellige aktiver.

Ved salg af en bedrift mellem familiemedlemmer til den offentlige vurdering +/- 15 %, når den nye vurdering kommer +/- 20 %, må der ikke indhentes ejendomsmægler vurdering eller anden vurdering, da den offentlige vurdering derved ikke kan anvendes. Andre forhold kan også statuere "særlige omstændigheder", således at der ikke kan handles efter værdien.

Ellers bør bedriftens værdi fastsættes på grundlag af en driftsøkonomiberegning og en vurdering foretaget af ejendomsmægler, ejendomsrådgiver eller anden vurderingsmand.

Købesummens fordeling på aktiver fastsættes af sælger og køber på aftalemæssig grundlag ud fra begge parter økonomiske forhold, og efter rådgivning fra skatte- og økonomirådgivere.

Hvis køber succederer i skatten, skal værdien af denne latente skat beregnes, og sammen med en eventuel gave indgå som en del af købesummen, kaldet passivposten.

Købesummens fordeling kan efterfølgende kritiseres/ændres af Skat. Derfor er det en god idé med skatteforbehold i købsaftalen, således at parterne har taget stilling til hvorledes en ændring af købesummen eller købesummens fordeling skal behandles.

For at imødegå risiko for en senere ændring, kan der hos Skat indhentes bindende ligningssvar til endelig fastsættelse af værdiansættelserne og købesummens fordeling.

Dokumenter

Ved gennemførelse af et generationsskifte kan indgå følgende dokumenter:

- Skatteberegning for sælger og køber.
- Offentlig vurdering eller vurdering fra ejendomsmægler, ejendomsrådgiver eller anden vurderingsmand.
- Et miljøtjek.
- Driftsbudget og finansieringsplan for køber.
- Forsikringspolicer
- Skøde med tilhørende dokumenter, tingbogsoplysning, ejendomsdatarapport, erhvervesskema iht. landbrugsloven mv.
- Anfordringsgældsbrev og gaveanmeldelse.
- Interessentskabskontrakt/samejeoverenskomst.
- Testamente og ægtepagt for sælger og køber.
- Selskabsdokumenter, herunder stiftelsesdokument, vedtægter, ejeraftale og forhandlingsprotokol mv.

Særeje

Den virksomhed eller bedrift som køber overtager, bør være købers skilsmisssæreje, da virksomheden/bedriften er købers indtægtsgrundlag.

Særeje etableres ved oprettelse af ægtepagt. Typisk bør ægtepagten oprettes som kombinationssæreje. Købers ægtefælle kan på tilsvarende måde eje andre aktiver som dennes kombinationssæreje.

Hvis der drives i personligt fællesskab via interessentskabskontakt, bør det fremgå af kontrakten, at interessenterne skal have deres ejerandel som kombinationssæreje.

Hvis sælger yder en gave til køber i forbindelse med handlen, kan sælger bestemme, at gaven skal være købers skilsmisssæreje.

Hvis sælger i forbindelse med handlen yder en gave til sælgers andre børn og børnebørn, kan sælger bestemme, at gaven skal være særeje for gavemodtageren.

Forsikringer

I forbindelse med erhvervelsen skal køber have klarlagt sine forsikringsbehov i relation til virksomheden/bedriften og i relation til købers personlige forhold.

Virksomhedens/bedriftens forsikring omfatter bl.a.

- Bygningerne
- Løsøre
- Maskiner og driftsinventar
- Biler
- Besætning
- Beholdninger
- Driftstab
- Ansvarsretshjælp
- Arbejdsskade hos medarbejdere mv.

Købers personlige forsikringer omfatter bl.a.

- Frivillig dagpengeforsikring
- Gruppelivsforsikring
- Krydslivsforsikring
- A-kasse medlemskab
- Arbejdsskadeforsikring
- Ulykkesforsikring
- Erhvervsevnetabsforsikring
- Sundhedsforsikring mv.

Klar til overdragelse

Sælger kan optimere sit provenu ved overdragelse af virksomheden/bedriften, ved i god tid, at have udarbejdet en strategi for overdragelsen.

Hvis overdragelsen sker til fremmed køber, er det vigtigt, at virksomheden/bedriften præsenterer sig flot, at der er ryddet op, bygningerne fremstår velvedligeholdte, og driften er så optimal som muligt.

Virksomheden/Bedriften skal opfylde loven, alle myndighedsgodkendelser skal foreligge, BBR skal være i overensstemmelse med de faktiske forhold. El, vand, varme og kloakforhold skal opfylde gældende myndighedskrav.

Der skal foreligge skriftlige aftaler med medarbejdere, samarbejdspartnere, leverandører, forpagtere mv.

Økonomistyringen skal være optimal. En fremmed køber vil lægge vægt på, at eventuelle nøglemedarbejdere bliver hos virksomheden/bedriften. Der kan udarbejdes strategiske overvejelser om virksomhedens udviklingsmuligheder.

Sælger kan inden overdragelse overveje virksomhedsomdannelse fra privat eje til selskabseje, udstykning af ejendommen og frasalg af en del af ejendommen.

Andet

Ved starten af et generationsskifte bør der udarbejdes et skriftligt beslutningsgrundlag, en tidsplan for generationsskiftets gennemførelse og en angivelse af hvilke rådgivere, der skal medvirke, og hvilke dokumenter der skal udarbejdes.

Sælger har mulighed for via tvangsarvereglerne at begrænse arven til en eller flere andre arvinger og til lettelse af generationsskifte, herunder kan arven til en eller flere andre arvinger begrænses til 1 mio. kr. med tillæg af indeksering.

Hvis køber er ugift samlevende, bør der oprettes testamente for køber og dennes samlever.

Hvis køber har udstedt et anfordringsgældsbrev som en del af købesummen, kan sælger overveje om anfordringsgældsbrevet ved oprettelse af testamente skal tilfalde køber i tilfælde af sælgers død inden udløb af anfordringsgældsbrevets løbetid.

Der skal klarlægges:

- om sælger kan oprette ophørspension
- om der kan ske genplacering af provenuet fra salget
- om sælger skal fortsætte i virksomhedsskatteordningen
- om sælger kan have fordel af at begære ejendommen omvurderet til en beboelsesejendom

Størrelsen af eventuel momsforpligtelse på ejendommen skal fastlægges. Forholdene vedrørende støtteordninger skal være klarlagt. Forhold vedrørende eventuelle forpagtnings- og lejeaftaler, jagt- og fiskerettigheder, eventuel jordforurening, vejrettigheder og skelforhold skal være afklaret.

Hvis generationsskiftet gennemføres som følge af sælgers sygdom, skal der ske afklaring vedrørende kontanthjælp, sygedagpenge, omskoling, revalidering, fleksjob, fleksydelse, efterløn og pension mv.

Sælger og køber og deres ægtefæller/samleverer rådgives om forhold vedrørende behov for oprettelse af testamente, herunder arveretlige regler ved død og dødsboskifte, muligheden for at sidde i uskiftet bo, muligheden for at bestemme at arven skal være arvingens særeje.

Hvis du overvejer et generationsskifte, kan du kontakte din økonomirådgiver eller rådgiverne, der er angivet på bagsiden af denne folder.

Henrik Aavild

Advokat

Tlf.: 2137 7922

Mail: haa@advothor.dk

Cecilie Bech Hald

Jurist

Tlf.: 2048 7036

Mail: cbh@advothor.dk

Anna Sundroos

Advokatsekretær

Mail: asu@advothor.dk

Bodil Kjærgaard Hansen

Advokatsekretær

Mail: bkh@advothor.dk

THOR

Advokatfirmaet Thor ApS

Reservevej 85 - 7800 Skive
Industrivej 53 - 7620 Lemvig

www.advothor.dk